

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **J. K.** proti odporcovi **R. B.**, o zaplatenie pôžičky s príslušenstvom, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 4 C 227/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. novembra 2008, sp.zn. 24 Co 160/2008, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 19. novembra 2008 sp.zn. 24 Co 160/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom zo 6. júla 2007 č.k. 4 C 227/2006-55 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 10 155,74,-- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Zároveň zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania, k rukám jej právneho zástupcu JUDr. M. V. vo výške 11 455,-- Sk. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že účastníci konania boli ako bývalí manželia z titulu zmluvy o pôžičke zaviazaní spoločne a nerozdielne k zaplateniu pohľadávky Č.. Navrhovateľka, ako bývalá manželka odporcu, pohľadávku vyplývajúcu z tejto pôžičky vo výške 30 976,-- Kč zaplatila sama. V súdnom konaní bolo preukázané, že po rozvode manželstva medzi účastníkmi k vysporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdnou cestou ani písomnou formou nedošlo. Súd mal zároveň za preukázané, že napriek solidárnej zodpovednosti účastníkov konania, celý dlh voči Č. zaplatila navrhovateľka sama, na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu v Bruntáli z 30. apríla 1997 č.k. 16 C 108/96, ktorým boli spolu s bývalým manželom, teda s odporcom, zaviazaní tento zaplatiť spoločne a nerozdielne. Predmetným návrhom sa navrhovateľka domáhala polovice ňu zaplatenej sumy vo výške 30 976,-- Kč. Nakoľko túto sumu zaplatila vo viacerých splátkach

20. novembra 2003, 1. decembra 2003 a 29. septembra 2004, jej nárok z prvej splátky zaplatenej 20. novembra 2003 bol ku dňu podania žaloby dňa 27. novembra 2006 premlčaný (nárok si v tejto časti ani neuplatnila), preto jej prvostupňový súd nárok priznal v celkovej výške 10 155,74,-- Sk. Pretože však navrhovateľka nepreukázala dostatočne dôvodnosť uplatnených úrokov z omeškania (ako príslušenstva uplatnenej pohľadávky), neboli jej súdom priznané z dôvodu, že tieto neboli riadne špecifikované a ani riadne uplatnené. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 149 ods. 1 OSP. V čase podania návrhu navrhovateľka poverila svojim zastupovaním advokáta z Č.R.JUDr. M. V., ktorý vo veci vykonával úkony a ktorý si vyúčtoval sumy v českých korunách za úkony a režijný paušál. Celkovú sumu odmeny advokáta súd stanovil na 8 735,-- Sk (po prepočítaní kurzu slovenskej a českej koruny). Súd priznal ako trovy konania aj cestovné vo výške 2 720,-- Sk pre JUDr. V. B.. Opravným uznesením z 2. mája 2008 č.k. 4 C 227/2006-94 vydal opravné uznesenie, ktorým upravil chybné záhlavie rozsudku.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcu uznesením z 19. novembra 2008 sp.zn. 24 Co 160/ 2008 odvolanie odporcu s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. d/ odmietol a zaviazal ho zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania vo výške 1 130,-- Sk k rukám jej advokáta do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení uznesenia súd poukázal na ustanovenie § 205 ods. 2 písm. e/ O.s.p., nakoľko odporca svoje odvolanie odôvodnil len tým, že navrhoval vykonať nové dôkazy oboznámením rozsudkov súdov, poštových zloženiek a výsluchom spoločnej dcéry N. B.. Odvolacím súdom neboli zistené nedostatky týkajúce sa podmienok konania, ani vady konania, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolateľ bol riadne súdom poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a dôkazy, ktoré navrhol vykonať, mohol predložiť a označiť pred súdom prvého stupňa. Vzhľadom na to neboli splnené podmienky pre využitie ním určeného odvolacieho dôvodu. Odvolací súd preto odvolanie odporcu odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnými námietkami odvolania. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol analogicky s použitím ustanovenia § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. Keďže odporca zavinil, že sa odvolanie muselo odmietnuť, vzniklo v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania. Právny zástupca navrhovateľky JUDr. M. V. si náhradu trov odvolacieho konania uplatnil v písomnom vyjadrení z 3. septembra 2008 v sume 2 190,-- Kčs. Na výzvu súdu, aby špecifikoval náhradu trov konania, podaním doručeným súdu 8. decembra 2008, si JUDr. V. uplatnil bez náležitého odôvodnenia za jeden úkon 9 000,-- Kčs, 19 % DPH z tejto čiastky vo výške 1 710,-- Kčs a režijný paušál za 1 úkon, teda celkovo 10 470,-- Kčs resp. 10 190,-- Kčs (zo spisového materiálu vyplýva, že si JUDr. V. uplatnil

trovy v českých korunách, aj keď v uznesení krajský súd nesprávne uvádza Kčs - poznámka dovolacieho súdu). Odmenu si advokát uplatnil podľa predpisov platných v Č.R.. Odvolací súd priznal navrhovateľke náhradu trov konania za 1 úkon (vyjadrenie k odvolaniu) 800,-- Sk podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal na základe podnetu odporcu s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. a § 243f ods. 1 písm. a/, c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V časti, v ktorej odvolací súd odvolanie odporu odmietol poukazoval na to, že toto odvolanie obsahovalo všetky náležitosti uvedené v ustanoveniach § 42 ods. 3 O.s.p. a § 205 ods. 1 O.s.p. Je z neho zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje. Nepochybne z neho vyplýva aj to, čoho sa odvolateľ domáha. Napokon z celého vystupovania a vyjadrení odporcu v súdnom konaní nepochybne vyplýva jeho stanovisko k návrhu (napr. čl. 29, čl. 49 spisu), ktorý žiadal návrh "v celom rozsahu zamietnuť" ako aj dôvody, ktorými svoje stanovisko odôvodňoval (včasnosť, úplnosť a zrozumiteľnosť odvolania je konštatovaná aj v súdnom spise (čl. 91, čl. 1. 104 spisu). Z odvolania nemožno vyvodiť, že by odporca namietal doteraz zistený skutkový stav len preto, že sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 ods. 2 písm. e/ OSP). Jeho námietky, či už v konaní, ale aj v odvolaní, sú širšie a dôvody odvolania nespočívajú len v namietaní doteraz zisteného skutkového stavu z dôvodu existencie ďalších skutočností alebo dôkazov doteraz neuplatnených. Ak teda odvolací súd odmietol jeho odvolanie, pretože nemalo náležitosti podľa § 205 ods. 1 a ods. 2 O.s.p., hoci odvolanie napadalo rozsudok súdu prvého stupňa skutkovo i právne a nemalo nedostatky brániace pokračovaniu v konaní o ňom, odňal odporcovi možnosť konať pred súdom. Poukazoval na to, že odňatím možnosti konať pred súdom je i odňatie práva účastníka konania na to, aby jeho odvolanie, ktoré obsahuje všetky zákonné náležitosti, vecne preskúmal odvolací súd. Právo domáhať sa ochrany svojho práva, ktoré bolo porušené alebo ohrozené, na súde vyššieho stupňa na základe riadneho opravného prostriedku, je jedným zo základných procesných práv, ktoré účastníkovi konania priznáva O.s.p., čo vyplýva aj zo zásady jednotnosti súdneho konania, ktorá je v rámci riadnych opravných prostriedkov vybudovaná na zásade dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania. Ani v prípade, ak by odvolanie vykazovalo vady v tom, že jeho odôvodnenie je neúplné a nejednoznačné, najmä, že sa v ňom neuvádza, v čom konkrétne spočíva nesprávnosť rozhodnutia alebo postupu súdu, nemohol odvolací súd bez ďalšieho odvolania odmietnuť. Bránilo mu v tom ustanovenie § 211 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 43 ods. 1 O.s.p. Napokon odvolací súd prehliadol, že odporca v odvolaní namietol aj výrok o trovách konania,

príčom v tejto časti odvolania neuvádzal žiadne ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a ktoré by mohli byť dôvodom na postup podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Súdny nesprávne právne posúdili aj otázku trov konania, nakoľko neaplikovali správny právny predpis. Nezaoberali sa skutočnosťou, či JUDr. V. ako advokát zapísaný v Českej komore advokátov, môže zastupovať klienta v konaní pred slovenským súdom, bez splnenia akýchkoľvek podmienok.

Splnenie týchto osobitných zákonných podmienok konajúce súdy oboch stupňov vôbec neskúmali a pri priznaní trov konania považovali JUDr. V. za advokáta v zmysle ustanovenia § 25 ods. 1 OSP. Súdny oboch stupňov zároveň pochybili v tom, že priznali navrhovateľke náhradu za právne zastúpenie podľa predpisov účinných v rozličných štátoch. V prvostupňovom konaní podľa vyhlášky č. 177/1996 Sb. a v odvolacom konaní podľa vyhlášky č. 65512004 Z.z. Postup súdu prvého stupňa bol nesprávny aj z dôvodu, že aplikoval nesprávny právny predpis, ktorý nie je účinný a platný na území Slovenskej republiky.

Navrhovateľka a ani odporca sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako boli v mimoriadnom dovolaní označené, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na posúdenie dovolacích dôvodov uvedených výslovne v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vzhľadom k obsahu mimoriadneho dovolania sa osobitne v prvom rade zaoberal vadou konania namietanou mimoriadnym dovolateľom (§ 237 písm. f/ O.s.p.)

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nepostupoval v súlade s právnymi predpismi a odporcovi znemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov, čím odvolacie konanie touto vadou zaťažil.

Základné právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, bolo možné odôvodniť len dôvodmi, uvedenými v ustanovení § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ O.s.p.

Súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo odvolanie podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu (§ 209 ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1, ak boli dodržané podmienky podľa § 209 ods.1 a 211 (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.).

V prejednávanej veci niet pochyb o tom, že odporca v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa označil rozhodnutie, proti ktorému smeruje. Uviedol v ňom (i keď stručne a nie s označením konkrétnych ustanovení O.s.p.) tiež dôvod, z ktorého vyvodzuje opodstatnenosť svojho oprávneného prostriedku ("skutkové zistenia prvostupňového súdu", keď "dal do pozornosti odvolacieho súdu" skutočnosti, že navrhovateľka v konaní zatajila pre rozhodnutie podstatné veci, jej žaloba je vykonštruovaná, spochybnil platobný rozkaz Okresného súdu v Bruntáli a napokon o.i. navrhol, aby bol z povinnosti zaplatiť navrhovateľke 10 155,74,-- Sk a súdne trovy 11 455,-- Sk oslobodený" - viď č.l. 58, č.l. 59 súdneho spisu).

Nepodložené je preto konštatovanie odvolacieho súdu, že odvolanie odporcu neobsahovalo procesným predpisom vyžadované prípustné dôvody odvolania.

Ak odvolací súd napriek tomu opravný prostriedok odporcu odmietol pre nesplnenie zákonných podmienok upravujúcich náležitosti podaného odvolania (§ 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.), hoci v skutočnosti nemalo také zásadné nedostatky, ktoré by súdu bránili pokračovať v konaní, odňal odporcovi možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že súdy, ak boli toho názoru, že odvolanie nespĺňa zákonné náležitosti, mali dovolateľa vyzvať na odstránenie väd odvolacieho konania. Keďže tak neurobili, ich procesný postup, bol aj v rozpore s ustanovením § 209 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že uvedená procesná vada v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Dovolací súd za dôvodné považoval aj námietky mimoriadneho dovolateľa, ktoré sa týkali rozhodnutia o náhrade trov konania. Súdy oboch stupňov pochybili, keď priznali navrhovateľke náhradu trov právneho zastúpenia podľa predpisov účinných v cudzine napriek tomu, že konanie sa viedlo na súde Slovenskej republiky a na náhradu trov konania bol zaviazaný občan Slovenskej republiky. Nedôsledne tiež skúmali zákonné podmienky pre priznanie trov právneho zastúpenia advokáta JUDr. V. ako advokáta, zapísaného v Českej komore advokátov.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. septembra 2010

JUDr. V. M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová

